

**Методичні рекомендації
щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської
олімпіади з правознавства у 2023/2024 навчальному році**

*Сідорчук В. П., методист Центру методичної та
аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 31.10.2023 № 1330 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до листа Департаменту науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації від 02.11.2023 № 01-33/5154 в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад може бути проведений у **дистанційному або змішаному форматі** (за рішенням оргкомітету).

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються районні оргкомітет і журі.

Олімпіадні завдання в документі Word будуть надіслані **особі, відповідальній** за проведення олімпіади, **о 8 годині ранку в день проведення олімпіади.**

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо

в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про **дотримання академічної доброчесності**.

Олімпіаду рекомендуємо **розпочати о 10-00**. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з правознавства проводиться з **метою** пошуку, підтримки та розвитку творчого потенціалу обдарованої учнівської молоді; виховання поваги до загальнолюдських і національних цінностей; формування правової культури школярів.

Проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства заплановано на **22 грудня 2023 року**. У районному етапі олімпіади з правознавства можуть брати участь учні 9 – 11-х класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

На виконання завдань відводиться не більше **1,5 астрономічної години**.

Комплект завдань для кожного класу містить тестові та творчі завдання.

Олімпіадні завдання для учнів **9 класу** складено на основі змісту навчальної програми «Основи правознавства» (зі змінами 2022 року) за такими розділами:

Вступ до «Основ правознавства».

Розділ 1. Основи теорії права і держави.

Розділ 2. Реалізація права.

Розділ 3. Взаємозв'язок людини і держави.

Під час складання завдань для учнів **10-х** і **11-х** класів враховується програмовий матеріал курсу основ правознавства для 9-х класів закладів загальної середньої освіти та програми профільного рівня в обсязі:

10 клас

Блок I. Основи теорії держави і права.

Розділ 1. Держава.

Розділ 2. Право.

11 клас

Блок II. Основи публічного права

Розділ 2. Адміністративне право України.

Розділ 3. Фінансове право України.

Розділ 4. Кримінальне право України.

Блок III. Основи приватного права України.

Розділ 5. Цивільне право України.

Разом із названими вище темами учні **11-х** класів також повинні володіти матеріалом програми курсу «Правознавство» 10-го класу профільного рівня.

Під час виконання завдань олімпіади не дозволяється використання текстів Конституції України, кодексів, законів, текстів інших нормативно-правових актів, юридичних словників, підручників, навчальних посібників.

Кількість балів за кожне завдання подано безпосередньо в текстах завдань.

Звертаємо увагу, що під час підготовки учнів до олімпіади з правознавства слід урахувувати законодавчі зміни, пов'язані із введенням воєнного стану та створенням правових умов для підвищення обороноздатності держави, захисту національної безпеки і територіальної цілісності. Водночас варто зіставляти та порівнювати дію постійних і тимчасових правил, норм і процедур.

Також важливим є ознайомлення з основними поняттями міжнародного гуманітарного права.

Для ознайомлення з названими питаннями рекомендуємо такі посилання:

- Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої

освіти у 2022/2023 навчальному році. Додаток 9. Освітня галузь «Суспільствознавство». Основи правознавства. URL: <http://surl.li/ctwgy>

- Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році. Додаток 5. Освітня галузь «Суспільствознавство». Основи правознавства. URL: <http://surl.li/mwqxq>

- Методичні матеріали щодо викладання питань міжнародного гуманітарного права в курсах історії, громадянської освіти та правознавства відповідно до оновлених навчальних програм URL: <http://surl.li/dkfrw>

- Навчально-методичний посібник «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право». Друге видання. URL: <http://surl.li/btmji>

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства слід надіслати протягом 10 днів після проведення олімпіади (але не пізніше 30 грудня 2023 року) на ел.адресу: pravo.svp7373@gmail.com (Валентина Павлівна Сідорчук).